

ΖΩΗ ΚΑΙ ΖΩΗ

‘Ο Γιάννης και ο Στρατής φίλοι αχώριστοι. ‘Αχώριστοι λέει; Κάτι παραπάνου. ‘Ενα κορμί κ’ οί δυό τους, μιὰ ψυχή! Και στα χρόνια, μακριά ο ένας από τον άλλον. ‘Ο Γιάννης είκοσι χρονών, ο Στρατής σαρανταπέντε πάνου κάτου. Και τὸ πιὸ παράξενο, ο Γιάννης παιδί τοῦ Στρατή. ‘Ετσι νὰ ποῦμε, γιὸς και πατέρας κι δμῶς φίλοι αχώριστοι.

Μυστικὸ δὲν εἶχε ο Γιάννης ἀπὸ τὸ Στρατή. ‘Ολα, χαρτί και καλαμάρι. ‘Ο Στρατής... χμ! ο Στρατής ἐκρυβε ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κρύψει κ’ ἔλεγε ὅ,τι δὲν ἔδραφε. Τί τὰ θές! Πάντα πονηρεύεται κανεὶς σὰν τραβάει κατὰ τὰ γερατειά. Παιδικὰ εἴμαστε τώρα; ‘Ωστόσο ο Γιάννης δὲν πειραζότανε. Καμινότανε πῶς δὲν καταλάβαινε. Τὸ κάτου κάτου, ἀδερφέ, πατέρας εἶναι. Θὰ βάλουμε τώρα νόμο και στὸν πατέρα;

‘Αν τοὺς ρωτήσεις πῶς κι ἀπὸ πότε γεννήθηκε αὐτὴ ἡ φίλια ἀναμεταξύ τους, δὲ θὰ καλοξέρουνε νὰ σοῦ τὸ ποῦν. Μὰ οὔτε και τὸ θυμοῦνται. ‘Αγκαλιά, σὰν κάτι νὰ θυμότανε ο Στρατής. Πάνε, λέει, ὡς τέσσερα περίπου χρόνια. ‘Ενα μεσημέρι ποῦ γύριζε σπῆτι εἶδε τὴ γυναίκα του κατσουφιασμένη.

— Τί τρέχει, μπρὲ γυναίκα;

— ‘Ασ’ τα, κνημένη Στρατή! Φωτιά ἔπεσε στὸ σπῆτι μας!

— Φωτιά! Μὴ μοῦ τὸ λές!...

— Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω! Φωτιά...

— Κ’ ἔχει τελιώσει κ’ ἡ ἀσφάλεια!... Τὴ σήσατε κἄνε;

— Ποῦ νὰν τὴ σήσουμε!

‘Ο Στρατής τᾶχασε.

— Μίλα καλά, μπρὲ γυναίκα! Ποῦναι τὴ ἡ φωτιά;..

— Χμ! ‘Ο Γιάννης... ξέρεις... τᾶχει μπλεγμένα με τὴ γειτονοπούλα μας, τὴ Φρόσω τοῦ ‘Αλευρά...

— Μμ!... ‘Ομορφο κορίτσι... Και τὸ λές αὐτὸ φωτιά;

— ‘Ορίστε μυαλό! ‘Εγὼ σοῦ μιλω γιὰ τὸ παιδί μας...

— ‘Αμὴ και γώ;... Αἶ, τί τρέχει λοιπόν;

— Τρέχει πῶς σήμερα τὸ πρωὶ τοῦπιασα ἓνα γράμμα... Τοῦ τᾶστελνε ἡ λεγάμενη... Νά το!...

Και τοῦδωσε ἓνα γραμματάκι.

— Διάδασ’ το!

— Νὰν τὸ διαδάσω; Μὰ δὲ στέλνεται σὲ μένανε τὸ γράμμα!...

— Μωρέ, στὸ παιδί σου στέλνεται!... Διάδασ’ το και ὕστερα ποῦ θ’ ἀποφάμε, κράτησέ τονε στὴν

τραπεζαρία κάτου και τρίξε του τὸ δόντι... ‘Εγὼ ντρέπομαι νὰνοῖξω τέτιες κουθέντες μαζ’! του... Δὲ στέκει...

— Μὴ σὲ νοιάζει!... Θὰν τοῦ δείξω ἐγὼ τοῦ μπερμπάντη!...

Και δίπλωσε τὸ γραμματάκι και τᾶδαλε στὴν τσέπη τοῦ γελέκου του δίχως νὰν τὸ διαδάσει. Σὰν ἀποφάγανε, ἀνέθηκε ἡ μητέρα πάνου και μείνανε οἱ δυό τους. ‘Ο Στρατής ἔβγαλε τὸ γράμμα ἀπὸ τὴν τσέπη του.

— ‘Ακουσε, Γιάννη, ἔχεις ἓνα γράμμα... Πάρ’ το. Σοῦ τὸ στέλνει ἡ Φρόσω...

‘Ο Γιάννης τᾶχασε. Χλώμιασε. Κάρφωσε τὰ μάτια του στὸ τραπέζι. Και τὸ χέρι του... Ποῦ νὰπλώσει τὸ χέρι του νὰ πάρει τὸ γράμμα!

— ‘Εγὼ;... Δὲν εἶναι γιὰ μένα τὸ γράμμα... Λάθος ἔχεις, πατέρα...

— Βρέ, γιὰ σένα εἶναι. Πάρ’ το... Κι ἀκουσέ με, βλάκα... ‘Αλλη φορὰ νὰ προσέχεις νὰ μὴ σοῦ παραπέφτουν τὰ γράμματα κ’ ἐκθέτεις τὰ κορίτσια... ‘Ορίστε τώρα. Πῶς θὰ συχάσουμε τὴ μάνα σου;

— Μά, πατέρα...

— ‘Εγὼ, βρέ, στὴ θέση σου, θὰν τᾶτρωγα τὸ γράμμα... νά, θὰν τᾶτρωγα νὰ μὴν παραπέσει... ‘Οχι, ἔτσι, αἶντε... Τί κατάσταση εἶν’ αὐτὴ; Δὲ ντρέπεσαι;

Ποῦ νὰν τὸ πιστέψει ο Γιάννης πῶς τοῦ μιλοῦσε σοβαρὰ ο πατέρας του! Δίχως ἄλλο, κοροῖδεύει μαζ’! του, και δὲ γίνετα, σὲ λίγο θὰ ξεσπάσει ο θυμός. Μὰ τίποτα! ‘Ο Στρατής μιλοῦσε σοβαρὰ. Τονὲ συμβούλευε πῶς νὰ φυλάγεται. Κι ο Γιάννης λίγο λίγο ξεθάρρεψε και πήρε τὸ γράμμα.

Σὰν ἀνεβήκανε πάνου, πρώτη κουθέντα ἡ γυναίκα του.

— Αἶ, τοῦ τᾶψαλες;

— Μπρὲ σοῦ τὸν ἔκαμα, γυναίκα, τοῦ ἀλατιοῦ...

‘Αλλη φορὰ δὲ θὰν τοῦ ξαναπιάσεις γράμμα...

— Αὐτὸ μὰς ἔλειπε τώρα... Νᾶχουμε κ’ ἔρωτες...

— Μπά! ‘Ο Θεὸς νὰ φυλάξει!...

‘Ο Γιάννης τὸ φύσαγε και δὲν κρύωνε. Μωρέ, νά, πατέρας μιὰ φορὰ! Δίχως σκουριασμένες ἰδέες, δίχως στενοκεφαλιές! Τέλειος ἄθροπος, ἀσίκης. ‘Αμὲ τί; Δὲ θὰ παῖξουμε κιόλας; Δὲ θὰν τὸ γλεντίσουμε και λιγάκι; ‘Η νιότη τὰ θέλει τὰ τέτια. Τὸ αἶμα ποῦ βράζει, μαθές, και χοχλάζει. Τί φταιμε μεις; Κ’ ἔτσι σιγὰ σιγὰ, στα μάτια τοῦ Γιάννη ο πατέρας ἔσθηνε, χανότανε, και στὴ θέση του ἔμπαινε ο φίλος ο γκαρδικός, ο χρήσιμος ο φίλος, ποῦ με τὴν πείρα τῆς ζωῆς μποροῦσε νὰν τοῦ δίνει συμβουλές γερές, νὰν τονὲ φυλάει ἀπὸ τὶς κακοτοπιές, νὰ τὸν ὀδηγᾶει στὸν ἴσιο τὸ δρόμο.

Τέτιος φίλος, ναί! Και ποῦ νὰ βρεῖς τὸ ταίρι του! Θὰ φοδηθεῖς μήπως σὲ προδώσει; Μήπως σ' ἀρνηθεῖ; Μήπως σοῦ φερθεῖ καμιὰ μέρα ἄπρεπα; Ὁ πατέρας; Και τέτιος πατέρας μάλιστα!

Κι ὁ Γιάννης εἶτανε καταχαρούμενος. Ὅτι τοῦ συνέδαινε, καλὸ κακό, μιὰ και δυὸ ἴσια στὸ Στρατῆ.

— Ἀκουσε, πατέρα, τὸ και τό...

Κι ὁ Στρατῆς τὸν ἄκουγε. Και πάντα εἶχε ἕνα λόγο γλυκό, μιὰ συμβουλή καλή, ἕνα χωρατὸ νὰν τοῦ πεῖ. Ἀνάλογα πάντα μὲ τὴν περίστασι.

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ χαιρότανε περισσότερο ὁ Στρατῆς, ποῦ τὸ καμάρωνε, εἶτανε οἱ ἔρωτες τοῦ Γιάννη. Ἐρωτες, ἄλλο τίποτα. Σωρό. Γλυκὸ παιδί ὁ Γιάννης, συμπαθητικὸ, τὸ κοκκαλάκι τῆς νυχτερίδας θᾶχε, και τὰ τραβοῦσε τὸ κοριτσόπουλα. Μιὰ κ' ἔδαζε καμιὰ στὸ μάτι, ποῦ νὰν τοῦ ξεφύγει. Και ἄλλαζε κάθε μήνα και ἀπὸ μιὰ. Καμιὰ φορὰ και δυὸ και τρεῖς τὸν ἴδιο μήνα. Τὶς βαρύντανε γλήγορα. Ἀστατος χαρακτήρας σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Θὰ πεῖς, ἀγαποῦσε γιὰ ν' ἀγαπάει, ἀγαποῦσε τὴν ἀγάπη. Ποιὸς ξέρει; Τὸ διαλόπαιδο! Γούστο ποῦ τῆκανε ὁ Στρατῆς!

— Αἱ, καμιὰ καινούρια πάλι;

— Χμ!... Σήμερ' αὔριο!...

— Νὰ σὲ ἴδῳ, μωρὲ Γιάννη!

Κι ὁ Γιάννης ἄπλωνε τὰ δέχτια του και πέφτανε μέσα σὰ στραβὲς οἱ σταρῆρες! Και τὸ χαιρότανε ὁ Στρατῆς. Ἐτσι τὸ παιδί δὲν ὑπάρχει φόδος νὰ μπλέξει. Τὶς μαθαίνει τὶς γυναῖκες, τὶς πουχιτίζει. Ἀμὲ τί; Σὰν και λόγου του ποῦ σὰ βρέθηκε μιὰ νὰ τοῦ πεῖ πὼς τὸν ἀγαπάει ἔγινε και γυναῖκα του;

Ἀχαρά νιάτα, ἄχαρά τὰ νιάτα τοῦ ἔρμου τοῦ Στρατῆ. Ἐτσι περάσανε. Τὴ διψοῦσε τὴν ἀγάπη ἀπὸ μικρὸ παιδί, μιὰ δὲν τὴ γνώρισε, δὲν τὴ γεύτηκε. Μὲς στὰ βάσχνα μεγαλωμένος, μὲς στὶς πίκρες, εἶχε ἀπλωθεῖ μιὰ δελία μέσα του, μιὰ δυσπιστία στὸν ἑαυτὸ του, μιὰ τρομάρα νὰ ἐξωτερικέψει τὶς σκέψεις του και τοὺς πόθους του. Οἱ πρῶτες του οἱ ἀγάπες, ἄτυχες. Ἀκόμα κ' οἱ παιδιάστικες οἱ ἀγάπες του. Τὶ νὰν τὶς θυμηθεῖ; Σὰ γύριζε τὸ νοῦ του στὰ περασμένα, ἔτρεμε σύγκορμος. Φοβότανε μήπως και ζωντανέψουνε και τᾶδιωχνε ἀπὸ τὴ θύμησή του. Νιάτα εἶταν αὐτὰ ἢ κόλασι;

Και τώρα νὰ, εὔρισγε νιάτα χαρούμενα στὸ χυνοπώριασμά του, τὰ νιάτα τοῦ παιδιοῦ του, τοῦ Γιάννη. Και ζούσε, νὰ πεῖς, δεύτερη ζωὴ και ὅσο και ἂν εἶτανε ζωὴ ἀπὸ δεύτερο χέρι, εἶτανε πάντα πιὸ ζωντανή, πιὸ γελαζόμενη, ἀπὸ τὴν πρώτη του, τὴν ἄχαρη και τὴ σκουντούφλα του τὴ ζωὴ.

— Αἱ, μωρὲ Γιάννη, νιάτα ποῦ τὰ χαιρόμαστε! τοῦλεγε συχνά, τονίζοντας αὐτὸ τὸ χαιρόμαστε μὲ

μιὰ γλύκα και μὲ μιὰ περιφάνεια, σὰ νὰν τὰ χαιρότανε ἀληθινὰ και ὁ ἴδιος τὰ νιάτα τοῦ παιδιοῦ του, τὶς τρέλλες του και τὶς ἀγάπες του.

Ἐτσι κυλοῦσε ὁ καιρὸς, χαρούμενος, γελαστός, γλεντζέδικος. Μὰ νὰ, και τὸ συγεφάκι ποῦ δὲ λείπει ἀπὸ καμιὰ χαρά! Ὁ Στρατῆς ἀγάπησε, ἢ τουλάχιστο νόμισε πὼς ἀγάπησε. Ἐτσι: θὰ περνάνε τὰ νιάτα μας; Δίχως ἀγάπες; Ἀντικρὶ σπῖτι τους καθότανε μιὰ νόστιμη ξαθούλα, ἢ Ρηγιώ. Ὁ Στρατῆς σὰ νὰ παρατήρησε κάπιο, — πὼς νὰν τὸ ποῦμε; — κάπιο, μαθὲς, ξεχωριστὸ φέριμο τῆς Ρηγιώως σὲ δαύτονε. Τονὲ γλυκοκοίταζε, τοῦ χαμογελοῦσε, κάποτε και πότε τοῦ ἀνοιγε και κουθεντούλα, ἀδιάφορη, μιὰ πάντα γλυκιὰ σὰν τὸν πετύχαινε στὸ μπαλκόνι του. Μπρέ, τὸ διαλοκόριτσο! Τσιμπάει λοιπόν, τσιμπάει; Και τῆχε κρυφὴ χαρά του ὁ Στρατῆς! Μὰ τσιμουδιά στὸ Γιάννη! Τί; Ἐτσι, μονομιᾶς χαρτί και καλαμάρι, πρὶν πάρομε κανένα ραβασάκι και κανένα φιλάκι ἀπὸ τὸ κορίτσι; Ἄν τὰ μπιστευτοῦμε τὰ γλυκοκοιτάγματα και τὰ μφιθολα γελάκια στὸ Γιάννη, θὰ σκάσει τὰ γέλια, θὰ μᾶς κοροῖδέψει ὁ μπερμπάντης. Ἄς προχωρήσουμε λίγο και ἀκούει τὴν καμπάνα ὕστερα ὁ φίλος, μιὰ και καλή!

Και καρτεροῦσε ὁ Στρατῆς, ὄχι ὅμως και πολὺ, γιὰτὶ δὲν ἄργησε νάρθει και ἡ κρίσιμη ἡ ὄρα. Ἐνα ἀπομεσήμερο χειμωνιάτικο, μιὰ μὲ λιακάδα ἀνοιξιᾶτικη, νὰ πεῖς, χαρὰ Θεοῦ, ἢ Ρηγιώ εἶχε ἀνεθεῖ πᾶνου στὴν ταράτσα τῆς. Ὁ Στρατῆς καθότανε στὴ σάλα, μιὰ ὄχι στὸ μπαλκόνι ἢ στὸ παράθυρο. Καθότανε μέσα, ξαπλωμένος στὸν καναπέ του και καπνίζοντας. Τὴ Ρηγιώ τὴν καμάρωνε ἔτσι, στὰ κρυφά, νὰ ποῦμε, και ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ λογάριαζε νὰ βγεῖ στὸ μπαλκόνι και νὰνοῖξει κουθεντούλα μαζί τῆς. Ὡ, διάολε! Τί ἔχει ἡ Ρηγιώ; Νὰ, κοιτάζει κατὰ τὸ σπῖτι και χαμογελάει, κάνει νοήματα, σὰ νὰ μιλάει μὲ κάπιονε. Μὲ ποιόνε; Οὔφ! Κάτι, τρέχει. Ἄς δοῦμε! Κατεβαίνει κάτω σιγὰ σιγὰ ὁ Στρατῆς, μπαίνει στὴν τραπεζαρία και βλέπει...

— Μὴν προχωρεῖς, πατέρα, και μοῦ κάνεις χαλάστρα!... Στάσου νὰ μὴ σὲ ἴδει!

— Μπρέ, μὲ τὴ Ρηγιώ;

— Ναί!... Μὲ τὴ Ρηγιώ!... Μοῦχει ρηχτεῖ στὰ γιεμάτα τώρα και κανένα μήνα...

— Ὡστε;...

— Τί τρέχει;

Ὁ Στρατῆς ἀποσβολώθηκε.

— Ἐμπα μέσα, Γιάννη μου, ἔλα δὴ παιδί μου!..

— Τί τρέχει, πατέρα;

— Ὅχι μὲ τὴ Ρηγιώ, νὰ μοῦ ζήσεις... Μὲ ὅποια ἄλλη θέλεις... Ἄφισε τὴ Ρηγιώ!... Ἐγώ, παι-

δί μου... Νά, ἐσύ, ἔχεις ζωὴ μπροστά σου, θὰ βρεῖς ἄλλες, ὅσες θές θὰ βρεῖς... Μὰ ἐγώ... νά, ἦρθαν ἔτσι τὰ πράματα καὶ συμπάθησε τὸ κορίτσι...

— Σὲ καλὸ σου, πατέρα... Καὶ δὲ μοῦ τῆλεγε; Ἐγὼ ἀποτραδιέμαι καὶ τωραδᾶ... Δὲν τὴ γουστάρω καὶ τόσο, μὰ κι ἂν τὴν ἀγαποῦσα, πάλι γιὰ τὸ χαιτίρι σου...

— Τί ὠφελεῖ, παιδί μου, τώρα; Ἐγὼ θαρροῦσα πῶς... Μὰ νά, βλα τὰ γλυκοκοιτάγματα καὶ οἱ γλυκοκουθέντες τῆς εἴτανε μόνο καὶ μόνο γιατί εἶμαι πατέρας σου... Ἐβλεπε σὲ μένανε τὸν πατέρα τοῦ ἀγαπημένου τῆς κι ὄχι ἐμένανε τὸν ἴδιο...

Καὶ ὁ Στρατῆς δάκρυσε. Πείστηκε γιὰ καλὰ πῶς τοῦ εἴτανε γραμμένο νὰν τὴ χαιρέται τὴ ζωὴ πάντα ἀπὸ δεῦτερο χέρι, κι ὄχι ἀπευθείας ἀπὸ τὴν πηγῆ.

Τέτια ἢ μοίρα του.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ἡ καθηγητὴς κ. Γρηγ. Ν. Βερναρδάκης ἔδωκε ἓνα φυλλάδιο μὲ 68 σελίδες καὶ μὲ τὸν τίτλο «Ἀπάντησις πρὸς ὅσα ἐγράφησαν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ κατὰ τοῦ Ἑρμηνευτικοῦ Λεξικοῦ». Ὅποιος θέλει νὰ ἰδεῖ τί ἐστὶ Χατζηδάκης, ἂς ξεφυλλίσῃ τὸ φυλλάδιο αὐτὸ καὶ θὰν τὸ μάθει δίχως κόπο καὶ διασκεδαστικώτατα. Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐπιγράφεται «Δικστροφή ἀληθείας, διαβολή, συκοφαντία, παραχάραξις, πλαστογραφία κτλ.» καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τιμητικώτατοι τίτλοι χαρίζονται στὸν κ. Χατζηδάκη, ἀπὸ πρῶτα μὲ καλοσυνειδητὴ ἐπιστημονικὴ φρονεῖα ἀποδειχτοῦν ὅλοι πέρα πέρα ἀληθινοί.

Τὸ Β' κεφάλαιον ἀρχινᾷ ἔτσι:

«Ἡ κυρία αἰτία τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου καὶ τῆς σφοδρότατης κατ' ἐμοῦ ἐμπαθείας τοῦ κ. Γ. Χ. εἶνε ὅτι ἀναγκασθεὶς καὶ προκληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ κατέδειξά σφάλματα τοιαῦτα καὶ τσαῦτα, ὥστε μέχρι τῆς σήμερον οὐδ' ἐπεχείρησε νὰ ἀναιρέσῃ αὐτὰ διότι δὲν δύναται. Καὶ ὅμως πολὺ μᾶλλον εὐγνωμοσύνης ἢ μίσους ἤμην ἄξιος διδάξας αὐτὸν πολλὰ τινα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μάλιστα γραμματικῆς καὶ συντάξεως, ἃ ἠγνόει. Καὶ νῦν δὲ δὲν θὰ προέβαινον εἰς τὸν περὶ τούτων λόγον, ἂν μὴ παντελῶς ἐξηγνέτο ἡ ὑπομονή μου ἐκ τοῦ κρυφίου καὶ ἀμειλίχτου καὶ ἀτελευτήτου πολέμου, ὃν διενεργεῖ (μετὰ τῶν συνταίρων, περὶ ὧν αὐθις) ἐναντίον μου.

Τὰ παρίσματα, εἰς ἃ κατέληξα ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ποικίλων καὶ πολυαριθμῶν σφαλμάτων τοῦ κ. Γ. Χατζ. εἶνε τὰ ἑξῆς:

1) Ὅτι ὁ κ. Χ. οὔτε τὴν σύνθεσιν οὔτε τὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων τῆς Ἑλλην. γλώσσης γνωρίζει, ὑποπίπτει δ' εἰς τερατώδη σφάλματα.

2) Ὅτι περιπίπτει εἰς ξενισμούς, καὶ μάλιστα Γερμανισμούς ἀσυγνώστους.

3) Ὅτι ὅσα γράφει εἶνε τοιαῦτα, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς γραμματικὴν τινα.

4) Ὅτι αἱ ἀσυνταξίαι αὐτοῦ εἶνε χονδροειδέσταται καὶ τερατώδεις.

5) Ὅτι αἱ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφράσεις εἶνε καταληπταὶ μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντες Γερμανικά.

6) Ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ εἶνε ἀσυνάρτητος, καὶ δὴ τοιοῦτος, ὥστε δυσκόλως δύναται νὰ ὑπαχθῆ εἰς σύνταξιν.

7) Ὅτι ἀγνοεῖ τὴν σύνθεσιν τῶν προτάσεων, σωρεύων συνδέσμοις ἐπὶ συνδέσμοις κατὰ τρόπον γελοιωδέστατον.

8) Ὅτι δὲν εἶνε εὐλικρινὴς ἐν τῇ συζητήσει.

9) Ὅτι τὰ ἀρχα καὶ Ἑλληνικά αὐτοῦ εἶνε τσαῦτα, ὥστε δὲν ἐννεεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφώντος.

Ἰδὲ δὲ συνάγεται ὅτι ὁ κ. Χ. δὲν γνωρίζει Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, οὔτε τὸ τυπικὸν οὔτε τὸ συντακτικόν, ἂν καὶ δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ ἐκ στήθους ὅσα ἔγραψαν οἱ Νεογραμματικοὶ λεγόμενοι. Ἄν δέ, ὅτε διωρίζετο καθηγητὴς ἐλέφ καὶ κόμματι Κόντου, ἦσαν γνωστὰ ὄχι πάντα τὰ προμνημονευθέντα (τῷ 1900 καὶ 1902) σφάλματα (τότε δὲ θὰ περιέπιπτεν εἰς πολὺ περισσότερα), ἀλλ' ὀλίγα μόνον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ καθηγητὴς παρὰ πᾶσαν τὴν κομματικὴν τοῦ Κόντου ὑποστήριξιν. Νῦν δ' ἔχει δίκαιον ν' ἀποκαλῆ τοὺς ἄλλους Ἀδθηρίτας, καὶ ἄλλως καὶ διότι παρὰ τοῖς Ἀδθηρίταις τούτοις παρίσταται ἐκάστοτε αὐτοχειροτόνητος νομοθέτης τῆς γλώσσης, ἧς πόσον ἔμπειρος εἶνε, δεικνύουσι τρανῶς τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. Π. χ. καὶ σήμερον ὀδυνηρὰν ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡ Συγκριτικὴ Γλωσσ. αὐτοῦ. Εἰ καὶ μετάφρασις πρωτοτύπου συγγράμματος περιωνύμου ἐπὶ σαφηνείᾳ, περιέχει ἐν ἐκάστη σελ. τόσα σφάλματα, τόσας ἀσαφείας, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχει ἄλλη μετάφρασις δυναμένη νὰ διαμφοσητῆσθαι πρὸς τὴν Γλωσσικὴν ταύτην τὸ ἐπὶ τῇ πληθῆϊ τῶν σφαλμάτων γλωσσικὸν γέρας. Τὰ δ' Ἀκαδημεικὰ Ἀναγν. αὐτοῦ φαίνονται διωρθωμένα (καὶ δι' ἐμοῦ, τόσα σφάλματα προκαταδείξαντος), καὶ γλωσσικῶς εἶνε κρείττονα τῆς Συγκρ. Γλ., ἀλλ' ἔχουσι καὶ ταῦτα τόσην ἀσάφειαν, ὥστε εὐνόητον ἀποβαίνει, διατὶ εἶνε τόσον δυσνόητα. Ἄς ἀνοίξῃ τις τὸ βιβλίον ἔπου θέλει, ἕνα δοκιμάσῃ. Ὡς συγγρα-